

KEHITYSVAMMA-ALAN KUMPPANUUSILTA — KUULEMISTA JA KOHTAAMISIA

Kirjoittajat:

Kumppanuuskehittäjät Sari Turpeinen ja Milka Lintinen,
Kumppanuudella soteen ja kuntiin -hanke (2017-2019),
Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto ry

TILAISUUS KUULLA KEHITYSVAMMAISTEN LASTEN JA NUORTEN PERHEITÄ

Koko Keski-Uuttamaata koskeva Kumppanuusilta kehitysvamma-alan toimijoille ja kehitysvammaisten lasten ja nuorten vanhemmille järjestettiin 19.9.2019 Järvenpäässä. Illassa oli 40 osallistujaa.

Tapahtuman järjesti Kumppanuudella soteen ja kuntiin -hanke (Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto ry) yhteistyössä Minua kuullaan -hankkeen (Vamlas ry, Vammaisperheyhdistys Jaatinen ry, Kehitysvammaliitto) kanssa. Kumppanuudella soteen ja kuntiin -hanke järjesti syksyn 2019 aikana Järvenpäässä kaiken kaikkiaan kolme Kumppanuusiltaa eri kohderyhmille. Niihin osallistui yhteensä yli 200 ihmistä järjestöistä, seurakunnista, alueen kunnista ja Keusotesta.

Osallistajat kirjoittivat seinälle ajatuksensa perheiden kuormitustekijöistä sekä voimaa ja tukea antavista asioista.

Kuormittaa: "Oikeuksista taistelu ja hyväntahtoisten hämmästyminen 'voiko noin olla' ja 'selitätte vaan asian kunnolla.'"

Antaa voimaa: "Kehitysvammaisen ihmisenä ja vertaisena kohtaavat ihmiset."

Tukee: "Lapsen henkilökohtainen avustaja tukee lapsen itsenäistymistä ja lapsi pääsee harrastuksiin."

Kehitysvamma-alan Kumppanuusillan aikana kerättiin osallistujien ajatuksia kehitysvammaisen lapsen tai nuoren perheen arjesta. Kuormittaviksi tekijöiksi osallistajat nimesivät jatkuvassa valmiustilassa elämisen, valvomisen sekä huolen ja syyllisyyden kantamisen. Niin arjen sujumiseen liittyvät järjestelyt, tukiverkon puute kuin yksinäisyyden tunnekin kuormittavat. Eniten kuormitusta perheisiin tuottavat taistelu palveluista ja oikeuksista sekä oman perheen palveluohjaajana toimiminen.

Perheen huomioiminen kokonaisuutena ja läheiset ihmiset tuovat tukea. Perheet saavat tukea myös palveluista (mm. toimintaterapia ja henkilökohtainen apu mainittiin), jos ne ovat oikeanlaisia ja riittäviä. Vielä parempaa tuki olisi, jos palvelut voisi saada "yhdeltä luukulta". Toiveena oli harrastusmahdollisuuksien lisääminen, esimerkiksi pienten koululaisten jalkapalloryhmän perustaminen ja koko perheen partio sekä kehitysvammaisten lasten ja nuorten sisaruksille suunnattu vertaistoiminta.

Vertaistuki ja oma aika ovat osallistujien mukaan ylivoimaisesti tärkeimpiä voimaa tuovia tekijöitä. Näiden toteutuminen mahdollistuu tukiperhetoiminnan ja tilapäishoidon kautta, avustetuilla lomilla, vertaisryhmissä ja muissa sosiaalisissa suhteissa sekä käymällä töissä.

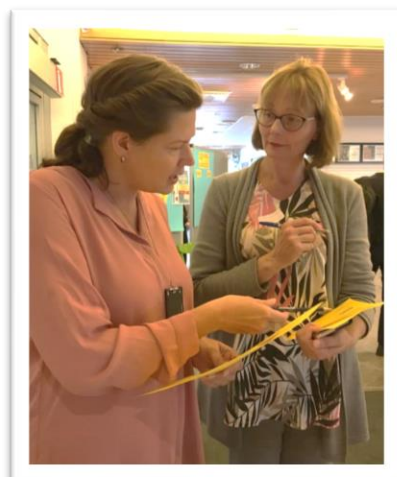

KUMPPANUUSILLASSA SYNTYI UUSIA YHTEYKSIÄ

Illan keskellä järjestetyt Kumppanuusmessut loivat oivan tilaisuuden verkostoitumiseen.

Kumppanuusillassa kannustettiin tutustumaan ja luomaan uusia kumppanuuksia. Jälkikäteen kerätyn palautteen perusteella osallistujat arvostivat mahdollisuutta verkostoitua, keskustella ja saada laajasti uutta tietoa eri toimijoista. Kehitysvamma-alan illassa jaettiin omat yhteystiedot keskimäärin viiden henkilön kanssa ja illan jälkeen kumppanuuksien luominen jatkui konkreettisesti keskimäärin kahden eri toimijan kanssa.

Kehitysvamma-alan kumppanuusillassa asiantuntijapuheenvuorot olivat lyhyitä ja ajankohtaisia. Niistä vastasivat Keusoten asiantuntijat, Järvenpään kaupunki ja Minua kuullaan -hanke. Illan ohjelmasisältöä ja hyvää henkeä kiitettiin. Huumori ja tarinateatteriryhmän esittämät välähdykset osallistujien elämästä teemalla ”Kun kaikilla perheessä on hyvä arki” tekivät palautteen mukaan vaikutuksen osallistujiin. Pohdittavaksi jäi, miten kehitysvammaisia ihmisiä ja heidän läheisiään voitaisiin saada jatkossa osallistumaan vastaaviin iltoihin enemmänkin.

Illassa puhuivat mm. Katja Vuori Keusotesta (vas.) ja Miina Weckroth Minua kuullaan -hankkeesta.

Kehitysvamma-alan kumppanuusillasta palautetta antaneista reilu puolet piti iltojen jatkamista ehdottoman tärkeänä. Vastaajista 78 % oli nyt järjestetyn kumppanuusillan kaltaisen tapahtuman kannalla jatkossakin. Toiseksi eniten kannatusta sai teemoittainen ilta, jossa alueellisesti eri tahojen edustajat kokoontuisivat pohtimaan yhteistä ajankohtaista teemaa.

Kumppanuusiltoihin osallistuneet uskoivat, että yhteistyön lisääntyminen johtaisi moniammatilliseen työotteeseen ja täten palveluiden laadun kasvuun sekä parempaan asiakasohjaukseen. Kun asiantuntemusta ja resursseja jaetaan, päällekkäiseltä työltä vältetään ja kaikkien osaaminen saadaan käyttöön. ”Verkostoitumisen kautta asukkaiden äänen kuuleminen parantuisi ja sen mukaisesti toimintaamme voidaan kehittää”, kirjoitti yksi osallistuja. Yhteistyön arveltiin johtavan myös oman laajentamiseen ja yhteiskehittämiseen.

JATKOA KUMPPANUUSILLOILLE

Kumppanuusiltojen innostamana Keusote ja Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto järjestävät Hyvinvointia meille kaikille – Kumppanuustapahtuman Järvenpäässä 30.1.2020. Tapahtuman runko on Kumppanuusiltojen mukainen, mutta nyt vetovastuu on Keusoten ulkoisella integraatiolla.

Tapahtumassa esitellään mm. alueellinen hyvinvointisuunnitelma. Alustuksissa nostetaan esille sitä, mikä merkitys alueellisella suunnitelmalla on kunta-tasolla ja miten järjestöt asemoituvat siihen. Hyvinvointi-suunnitelmasta nostettuja ilmiöitä käsitellään ohjatuissa keskusteluissa ikäryhmittäin. Näitä ilmiöitä ovat ehkäisevä päihdetyö, liikunnan lisääminen ja yksinäisyyden ehkäisy.

Tapahtumaan kutsutaan alueen järjestöjä ja seurakuntia sekä kuntien ja Keusoten toimijoita. Myös kokemusasiantuntijat ovat lämpimästi tervetulleita. Ilmoittautuminen on auki ja se löytyy Keski-Uudenmaan Yhdistysverkoston kotisivuilta: <https://www.yhdistysverkosto.net/ilmoittautumiset/>

KUMPPANUUSILTOJEN TAUSTAA

Kumppanuudella soteen ja kuntiin -hankkeessa kehitetty Kumppanuusilta -malli on työkalu alueellisen yhteistyön kehittämiseen ja toteuttamiseen. Kumppanuuskehittäjät Sari Turpeinen ja Milka Lintinen ideoivat mallin hankkeessa kerätyn kokemuksen pohjalta ja toimivat promoottoreina yhteisen työn käynnistämisessä päihde- ja mielenterveystyön, kehitysvamma-alan työn sekä lapsi- ja perhetyön sektoreilla Keski-Uudellamaalla.

Kumppanuusiltojen suunnittelu toteutettiin monialaisessa yhteistyössä useammassa vaiheessa. Suunnittelutiimit olivat avoimia ja ne kokosivat alan osajia järjestöistä, Keusotesta ja kunnista. Kumppanuuskehittäjät olivat luoneet illoille puitteet, valinneet paikat ja ajankohdat sekä laatineet iltojen kululle rakenteen. Iltojen sisällöistä, puheenvuoroista, ja jopa kohderyhmästä päätettiin tiimeissä. Tiimien kautta kahteen iltaan saatiin myös järjestäjäkumppanit: kehitysvamma-alan iltaan Minua kuullaan -hanke ja lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien iltaan LAPE Uusimaa muutosohjelma ja Perheet keskiöön -hanke. Panostusta iltojen sisältöihin ja järjestelyihin saatiin kaikilta tahoilta. Keusote antoi erityisen suuren panoksensa jokaiseen iltaan.

Kumppanuusilta-malli arvioitiin Sokra-hankkeen ja ESR TL5 -hankkeen Osallisuuden palaset -kehittämistyössä ja se on kuvattu THL:n Osallisuutta edistävässä hallintomallissa:
<https://urly.fi/1nQG> ja esitelty kokonaisuudessaan Innokylässä:
<https://www.innokyla.fi/web/malli9260918>

Keski-Uudellamaalla on arviolta 4000 järjestöä, joista sosiaali- ja terveysalan järjestöjä on noin 300. Järjestöjen koko, toiminnan tavoitteet ja jäsenkunta ovat kirjavia, mutta on selvää, että järjestöt tukevat merkittäväällä tavalla keski-uusmaalaisten hyvinvointia.

Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymä (Keusote) aloitti toimintansa vuoden 2019 alussa. Tämän seurauksena kuntien sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuu Keski-Uudellamaalla siirtyi kuntien omistamalle kuntayhtymälle. Samalla kuntayhtymään siirtyivät kunnissa työskennelleet sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset. Keski-Uudellamaalla sekä järjestöt että kunnat ja kuntayhtymä ovat viestineet halukkuudesta entistä ehyempään yhteistyöhön kaikkien toimijoiden kesken.

Keski-Uudenmaan Yhdistysverkosto on järjestänyt jo useamman vuoden Järjestötrefejä sekä Verkostoamuja alueensa kunnissa. Järjestötreffit ovat tuoneet yhteen kunkin kunnan alueella toimivia järjestöjä ja kunnan työntekijöitä. Kumppanuudella soteen ja kuntiin -hankkeessa nähtiin, että sote-kuntayhtymän aloittaminen loi tarpeen alueellisille eli kaikkia kuutta sote-kuntayhtymän kuntaa koskeville ”Järjestötrefeille” eli Kumppanuusilloille, joiden tavoitteena olisi lisätä keskinäistä ymmärrystä ja kumppanuuksia yli toimiala- ja kuntarajojen.